

POMÓR AFRYKAŃSKI ŚWIŃ (AFRICAN SWINE FEVER – ASF)

CZYNNIK ETIOLOGICZNY

Chorobę charakteryzują objawy kliniczne i zmiany sekcyjne podobne do postaci ostrej pomoru klasycznego świń oraz duża śmiertelność.

Afrykański pomór świń jest bardzo groźną zakaźną i zaraźliwą chorobą świń wywołaną przez wirus afrykańskiego pomoru świń (ASFV), który jest jedynym przedstawicielem rodziny tzw. wirusów ASF-like. Wirus ten nie jest spokrewniony z wirusem pomoru klasycznego świń, od którego różni się antygenowo i immunologicznie. Oporność wirusa ASF na temperaturę, czynniki chemiczne oraz na inne warunki środowiskowe jest duża. W chłodzonym mięsie świń chorych stwierdzono obecność wirusa po 5 miesiącach, w szpiku kostnym po 6 miesiącach, we krwi w temperaturze pokojowej zarazek utrzymywał się w stanie zakaźnym przez 10-18 tyg., w kale 11 dni. W niskiej temperaturze jest on żywotny przez kilka lat, ciepło niszczy go natomiast szybko. W temperaturze 55 °C ginie po 45 minutach, a w temperaturze 60 °C po 20 minutach.

WYSTĘPOWANIE

Afrykański pomór świń występuje w Afryce oraz sporadycznie w Ameryce południowej.

W Europie aktualnie występuje na Białorusi, w Rosji. Ciągły stan endemii na Sardynii. W Polsce nigdy dotychczas nie zarejestrowano przypadków tej choroby.

Głównym źródłem zarazy dla świń stanowią dzikie świnie afrykańskie oraz chore lub ozdrowiałe świnie domowe. Inne zwierzęta domowe są na zakażenie wirusem ASF zupełnie odporne.

PATOGENEZA

Zainfekowane świnie są trwale zakażone, a wirus obecny jest we wszystkich płynach ustrojowych, wydalinach i wydzielinach. Siewstwo wirusa rozpoczyna się około 7-10 dni po wystąpieniu gorączki. Największe ilości wirusa są siane z kałem oraz drogą aerozolową z układu oddechowego. Bardzo ważnym źródłem zarazy jest mięso oraz nie gotowane odpady kuchenne i poubojowe, pochodzące od świń chorych lub od zwierząt nosicieli. Do szybkiego zakażenia dochodzi głównie przez kontakt bezpośredni.

Po wtargnięciu do organizmu wirus dostaje się drogą krwi do migdałków, węzłów chłonnych, nerek, śledziony. Tam namnaża się i ponownie przedostaje się do krwi gdzie pozostaje aż do śmierci zwierzęcia.

OBJAWY KLINICZNE

Postać nadostra i ostra

- okres inkubacji trwa 4-9 dni, może się przedłużyć do 21 dni
- podwyższona ciepłota ciała do 41-42 °C
- gorączkujące świnie mają zachowany apetyt, poruszają się normalnie
- po 3-4 dniach spadek temperatury, pojawiają się inne objawy
- sinica skóry uszu, brzucha, boków ciała
- wybroczyny na skórze
- duszność
- pienisty wypływ z nosa
- wypływ z worka spojówkowego
- biegunka – często z domieszką krwi
- wymioty
- niedowład zadu
- ronienia, na błonach płodowych i skórze płodów wybroczyny i krwawe wylewy

Postać przewlekła

- trwa 20-40 dni, kończy się śmiercią lub niekiedy wyzdrowieniem
- wychudzenie
- na przemian okresy poprawy i pogorszenia zdrowia
- objawy zapalenia płuc i opłucnej, stawów i pochewek ścięgowych
- okresowa biegunka
- ogniska martwicy skóry

Śmiertelność przy pomorze afrykańskim świń wynosi 80 – 100 %

ZMIANY ANATOMOPATOLOGICZNE

- skóra zabarwiona na sinoczerwono z drobnymi wybroczynami
- w jamach ciała zwiększona ilość płynu wysiękowego koloru żółtoróżowego
- silne przekrwienie błony śluzowej i zgrubienia ścian okrężnicy
- wybroczyny podnasierdziowe
- 2-4 krotne powiększenie silnie przekrwionej śledziony, mięsz narządu na przekroju jest rozmiękły, przepojony krwią,
- powiększone węzły chłonne z wybroczynami lub krwawymi wylewami
- węzły chłonne żołądka, wątroby i krezki bardzo powiększone na przekroju ciemnoczerwone
lub czarne o zatartej budowie, podobne raczej do skrzepu krwi
- przekrwienie warstwy korowej nerek, liczne wybroczyny i wylewy krwawe pod torebką
oraz w miedniczkach nerkowych
- zapalenie krwotoczne błony śluzowej żołądka z owrzodzeniami
- butony
- wylewy krwawe w śluzówce pęcherza moczowego

POBIERANIE I PRZESYŁANIE MATERIAŁU DO BADAŃ

Badanie laboratoryjne i próba biologiczna w kierunku ASF wykonywane są wyłącznie w Państwowym Instytucie Weterynarii w Puławach.

Do izolacji wirusa najbardziej nadaje się: śledziona, migdałki i pełna krew (pobrana do probówek z EDTA lub heparyną). Innymi tkankami, które mogą być użyte są: płuca, węzły chłonne, nerki, szpik kostny.

Do badań należy pobrać jałowo wycinki śledziony o masie około 40 g co najmniej od 2 świń padłych lub zabitych, podejrzanych o ASF, w daleko rozwiniętym okresie ostrej postaci choroby. Narządy powinny być przesłane szybko w dobrym stanie. W tym celu po pobraniu poszczególne tkanki należy włożyć do oddzielnych woreczków foliowych, a następnie do termosu z lodem. Materiał winien być schłodzony, natomiast nie może być zamrożony.

Do przesyłanego materiału należy dołączyć pismo, w którym między innymi powinny być podane dane epizootologiczne, kliniczne i sekcyjne.

Próbki krwi do serologicznych badań immunoenzymatycznych (ELISA) winny być pobrane od świń chorujących maksymalnie długo lub od świń podejrzanych, które miały styczność ze zwierzętami zakażonymi lub podejrzany o zakażenie.

ZWALCZANIE

Afrykański pomór świń zwalczany jest metodami administracyjnymi

DEZYNFEKCJA

2 % roztwór sody żrącej

Virkon S (1:100)